

Observationer i Ekerö kommun 2001

Martin Bergström

Nedan presenteras den andra samlade förteckningen över fågelobservationer i Ekerö kommun. Listan innehåller alla inrapporterade observationer under 2001. Nya arter för kommunen under året blev labb, citronärsla, myrsnäppa, smalnäbbad simsnäppa och vittrut.

Under 2001 har det skådats ännu mer än tidigare i kommunen. I juni kom många besökare från mellersta Sverige till Menhammarsviken för att se citronärslan, som samhäckade med en gulärsla. Det gav givetvis en del följdobservationer. Under hösten var det dags igen för stockholmarna då en turturduva fanns några dagar omkring Wallenbergsmonumentet.

Svartsjöviken restaurerades med början i slutet av augusti. Direkt började arktiska vadare gå ner för att rasta i antal som aldrig tidigare setts i kommunen. Mandarinänderna vid Drottningholm lockade också stockholmsskådarna. Under hösten fick vi bildbevis på att de häckade.

Observationerna är främst hämtade från Svalan, naturvårdsverkets internetbaserade databas för fågelobservationer. Föreningen lägger in alla observationer från inventeringsarbeten och annat där. Det har även inkommit rapporter från andra skådare. Alla intressanta observationer publiceras här. De är alltså ännu inte granskade eller godkända av RRK eller RK.

Under året har för första gången följande arter observerats i kommunen; labb, citronärsla, myrsnäppa, smalnäbbad simsnäppa och vittrut. Totalt har vi uppgift på att 233 arter setts på Ekerö.

Foto: Kenneth Bengtsson

MANDARINAND

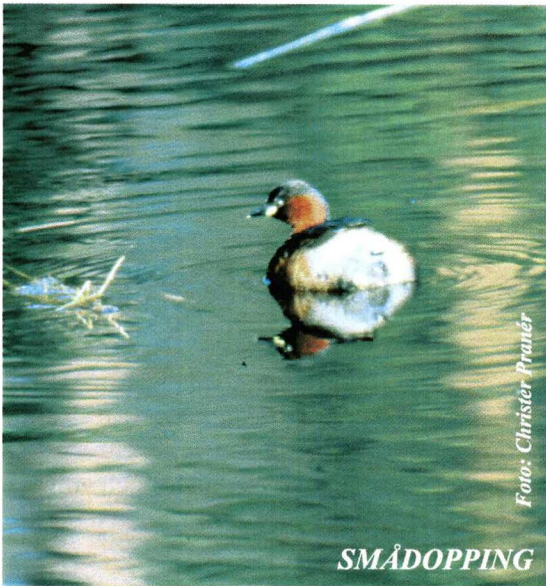

Storlom *Gavia arctica*

Ett fynd gjordes i år och ett förra året. Det tycks inte finnas någon sträckled eller lämplig sjö för häckning på Ekerö. En storlom sträckte söderut över Mälaren och sågs från Ekebyhovsbacken 30 september (MBm).

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

En adult fågel hittade Svartsjövikens direkt efter restaureringen och rastade där 8–29 september (UAn, PEm).

Skäggdopping *Podiceps cristatus*

Totalt tre vinterfynd under 2000–2001. December var inledningsvis mild under 2001 så tre fynd gjordes i de isfria fjärdarna och vikarna. 2 ex Alby Udde 3.1 (PEm); 2 ex Menhammarsviken 8.12 (JWn); 2 ex Fiskarfjärden 13.12 (JSI); 2 ex Prästvik, Lovön 14–17.12 (SSg). 12 par Menhammarsviken 28.5 (MBm). 60 ex Prästvik, Lovön 10.10 (SSg); 60 ex Menhammarsviken 17.10 (SSg).

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

2 ex Menhammarsviken 18.6 (RJn); 1 juv rastade norra delen, Svartsjövikens 16.9 (SSg, MNm).

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Arten blir allt vanligare på Ekerö. Det finns tre kolonier omkring Adelsö. I år började de även försöka häcka på holmen mellan Skytteholm

och Stenhamra. 4 ex sågs vid boträd i Menhammarsviken 28.5 (MBm). 160 ex sträckande Ekebyhovsbacken 30.9 (MOF).

Rördrom *Botaurus stellaris*

För andra vintern i rad sågs en fågel vid Sötvattenslaboratoriet. Denna gång 5–8 mars (AnEn m.fl.). Sex tutande under våren är en mer än förra året. 1 ex hördes Sandviken 26.4 (UAn); 2 hördes Menhammarsviken 21.4 (LBBE) och 22.4 (BDk); 1 hördes Menhammarsviken 14.5, 16–19.6 (RKd, GMr); 1 hördes i västra delen av Svartsjövikens 12.5, 26.5 (MOF, JLn); 1 ex hördes Eldgarnsö 1.5 (AEn); 1 ex hördes Stavssund 1.5 (UKi).

Häger *Ardea cinerea*

Markbearbetningen i Svartsjövikens under hösten gjorde att hägrarna fick ett dukat bord. 12 hägrar sågs som mest i början av september. Ingen häckning konstaterades på Ekerö i år heller. 1 ex Getudden 3–15.1 (PEm); 1 ex Älby 4.1 (UKi); 12 ex Svartsjövikens 1.9 (MBm); 11 ex Ekebyhovsbacken 30.9 (MOF); 9 ex Prästvik, Lovön 13.10 (MOF); 10 ex Mörbyfjärden 3.11 (MBm); 1–3 ex Mastområdet 13–23.12 (SSg); 1 ex Prästvik, Lovön 14–17.12 (SSg) 3 ex Svartsjövikens 10–18.12 (PEm); 1 ex Menhammarsviken 16.12 (LBBE); 1 ex Hässlösandsbadet, Munsö 16.12 (LBBE); 2 ex Sänga Säby 20.12 (PEm).

Knölsvan *Cygnus olor*

20 ex rastade i Svartsjövikens 3 november (MBm).

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Ett fynd, en adult fågel sträckte åt sydväst över Menhammarsviken 13 november (SSg).

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Inga observationer under häckningstid. När kylan kom i slutet av december sågs flera familjer sträcka över Ekerö. 4 ad och 4 juv Menhammarsviken 7.1 (UKi); 3 ad Getudden 19.1 (PEm). 4 ad sträckande Svartsjövikens 28.4 (MOF); 1 ad norra delen, Svartsjövikens 19.5 (MNm). 2 ad Svartsjövikens 20.10 (MOF);

Mastområdet: 2 ad 19.11 (SSg); Gällstaö 10 ex mot SV 24.11 (JSI); 2 ad och 4 juv sträckande 25.11 (SSg) och 4 ad + 3 juv sträckande 20.12 (SSg); 2 sträckande Älby hage 30.12 (UKi)

Sädgås *Anser fabalis*

Något färre fynd än förra året då fem observationer gjordes. 2 ex Svartsjövikens 1.4 (MOF); 9 ex Svartsjövikens 24.9 (MOF); 2 ex sträckande Lovö kyrka 2.10 (SSg).

Fjällgås *Anser erythropus*

En fjällgås med gul och blå ring sågs tillsammans med de vitkindade gässen omkring Drottningholms slott 27–30 oktober (PJn, MBn m.fl.). Den sågs även vid Lötsjön i Sundbyberg. Den observerade gåsen tillhör troligen projekt fjällgås, som syftar att återintroducera fjällgåsen i norra Sverige.

Grågås *Anser anser*

Ett decemberfynd i år också, 1 ad Mastområdet 1–14 december (SSg). Toppnoteringen under hösten på 200 ex, är lika mycket som 2000. Svartsjövikens: 130 ex 22.7, 174 ex 5.8, 200 ex 12.8, 100 ex 29.9 (MOF). 12 pull Menhammarsvikens 28.5 (MBm); 20 pull Svartsjövikens 22.7 (MBm)

Kanadagås *Branta canadensis*

Färre kanadagäss sågs i år under hösten. Förra året sågs som mest 372 ex i Svartsjövikens. 6–150 ex Mastområdet 1–15.12 (SSg). 450 ex Svartsjövikens, norra delen 10.11 (MOF), 240 ex Bredlöt, 3.11 (MBm), 124 ex Svartsjövikens, västra delen 20.10 (MOF); 200 ex Ekebyhovsbacken 1.9 (MBm). 10 pull sågs i norra delen av Svartsjövikens 26.5 (MOF).

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Lika hög toppnotering som 2000 på 1000 fåglar på Lovön. Fler vårfynd än förra året Ekebyhovsbacken: 300 ex 1.9 (MBm) och 450 ex 8.9 (MBm); 1000 ex Kärösön 11–14.9 (SSg); 650–950 ex Drottningholms slott 2–30.10 (MBm, SSg). 13 ad sträckande Svartsjövikens 21.4 (MOF); 2 ex Drottningholms slott 15.5 (RHg)

Bläsand *Anas penelope*

Endast ett vårfynd på två år. 1 par Svartsjövikens 21 april (MOF)., 28 ex Menhammarsvikens 30.10 (SSg); 30 ex Svartsjövikens 16.9 (MOF); 30 ex sträckande Ekebyhovsbacken 30.9 (MOF). 3 ex norra delen, Svartsjövikens 3.11 (MBm).

Snatrand *Anas strepera*

1 par observerades i Bona damm, Munsö 21.4 (LBB). Tre ex rastade i Svartsjövikens 6 oktober (MOF). Förra året gjordes två fynd.

Kricka *Anas crecca*

Något färre fynd i Svartsjövikens gjordes under hösten i år än 2001. Häckningstid: 80 ex norra delen, Svartsjövikens 7–16.4 (MOF); 40 ad Svartsjövikens 21.4 (MOF); 2 par Bredlöt 27.5 (MOF); 1 par Menhammarsvikens 28.5 (MBm). Mastområdet: 2 ex 13–20.8 (SSg), 4–7 ex 14–16.9 (SSg); 25–48 ex Svartsjövikens 15–27.10 (MBm)

Gräsand *Anas platyrhynchos*

320 ex sågs vid Drottningholms slott 1 december (SSg)

Stjärtand *Anas acuta*

Kan sträcka förbi i ganska stora flockar vid rätt väder. Förra året sågs en flock på 25 ex och i år en på 50 ex. 1 hane norra delen, Svartsjövikens 16.4 (MOF). 2 ex rastande och 50 ex sträckande Svartsjövikens 1.9 (MOF, MBm); 1 ad hona Mastområdet 2.9–15.10 (SSg); 1 ex sträckande tillsammans med bläsänder Ekebyhovsbacken 30.9 (MOF)

Årta *Anas querquedula*

Enstaka fynd varje år. En hona rastade i Bredlöt 23 april (PEm).

Skedand *Anas clypeata*

Något fler fynd än förra året. Restaureringen av Svartsjövikens lockade med mycket föda. Svartsjövikens: 9 ex 16.9 (MOF), 6 ex 6.10 (MOF) och 1 ex 15.10 (MBm). 2 hanar Bredlöt 27–28.5 (MOF)

Brunand *Aythya ferina*

Ett vinterfynd innan isarna lade sig. En hona vid Getudden 19 januari (PEm).

Vigg *Aythya fuligula*

Fler än hundra fåglar sågs endast kring Mörbyfjärden. 130–140 ex i Prästvik, Lovön 13.10 och 14.12 (SSg) samt totalt 250 ex på Mörbyfjärden 3.11 (MBm).

Bergand *Aythya marila*

Två fynd i år. En hona Prästvik, Lovön 1 augusti (SSg) och en ungfågel i Svartsjövik 14–15.10 (John Sångberg, MBm m.fl.)

Ejder *Somateria mollissima*

Två honor rastade i Fiskarfjärden 8 juni – 2 juli. (JSI m.fl.). Det låg ett fisknät med död fisk i kvar vattnet. Detta kan lockat ejdrarna att stanna kvar. Det är mycket ovanligt med långstannade ejdrar i Mälaren under sommaren. Ses de är det främst under sträcktid, då de kan rasta någon dag. (Se även notis på sid 21.)

Sjöörrer *Melanitta nigra*

Två par rastade i Fiskarfjärden 21 april (JSI). Hanarna låg och spelade för honorna. Sjöörrer ses inte årligen på Ekerö.

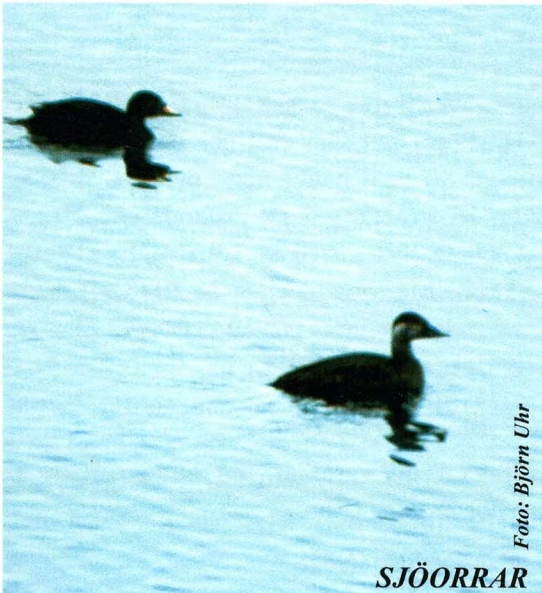

Foto: Björn Uhr

SJÖORRAR

Svårta *Melanitta fusca*

En hona rastade utanför Prästvik, Lovön 23 augusti (SSg). Svårta ses inte heller varje år på Ekerö.

Salskrake *Mergellus albellus*

Något färre fynd i år, men det kan bero på rapporteringen. 4–7 ex Menhammarsviken 3–20.1 (GRd m.fl.). 3 rastande Menhammarsviken 22.4 (MOF); 1 honfärgad Svartsjövik 29.9–27.10 (MOF); 4 honfärgad Menhammarsviken 13.11 (SSg).

Storskrake *Mergus merganser*

Fler än 25 ex ses främst under hösten då de ibland fiskar tillsammans. 25 ad sträckande öster Tappström 5.1 (BDk); 25–30 ex Prästvik, Lovön 10–13.10 13 00 (SSg); 22–35 ex Svartsjövik 27.10–3.11 (MOF); 50 ex sträckande Ekebyhovsbacken 28.10 (MBm m.fl.).

Mandarinand *Aix galericulata*

Under vintern och våren sågs 1 hane och 3 honor under och omkring Drottningholmsbron. I somras fanns två mandarinandshonor snett emot slottet på kärsösidan. De hade en respektive tre små ungar vilka de försvarade mot områdets gräsänder. Därmed är första häckningen i Stockholm konstaterad. I december sågs 5 änder vid bron igen.

Bivråk *Pernis apivorus*

Tre observationer under häckningstid i juni. En hane Kanton, Drottningholms slott 28 juni (PEm), en hona Sångas Säby 28.6 (PEm) och en flög över Tappströms centrum 29 juni (GMr).

Brun glada *Milvus migrans*

Tre fynd under året på Lovön. En ad Malmvik 11 juni (PEm) en flygande söderut Mastområdet 14 september (SSg). Den sågs även vid ett tillfälle senare i september på Lovön enligt uppgift från SSg. I Stockholms rapportområde finns ett femtiotal fynd.

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Många observationer av havsörn på Ekerö i år. Särskilt under våren sågs många örnar. Den häckar alldeles utanför kommungränsen. I oktober togs en skadad ungfågel omhand nordväst om Österby. Fågeln dog tyvärr. (Se särskild notis på sid 22.) 1 subad Älby

hage 6.1 (UKi); 1 ex Svartsjövikens 27.2 (K-E Fritzén); 1 subad Lindöberget 4.3 (JSI); 1 ex 10, 13.3 Husby Naturreservat (UKi); 1 kretsande Älby 31.3 (UKi); 1 ex Menhammarsviken 7.4 (UKi); 2 subad södra delen, Svartsjövikens 5.5 (MBm); 1 ex Svartsjövikens 2.9 (UKi); 1 1k sträckande Österby 30.10 (UAn); 1 ex satt i parken Svartsjövikens 10.11 (UKi); 2 juv sträckande V Prästvik, Lovön 14.11 (SSg).

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Ingen särskild inventering gjordes i år. Häckning noterad på fyra olika lokaler. 2 juv Menhammarsviken 8.8 (SSg); 1 juv Svartsjövikens 5–12.8 (MOF); En kull ringmärktes Norrsundet (Roland Staav); 1 ad hanne besökte bo Tillflykten, Lovön 15.6 (MBm). 1 juv sträckande Mastområdet 22.10 (SSg).

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Fem fynd: 1 ex Menhammarsviken 5.5 (UKi); 1 hona sträckande Ekebyhovsbacken 1.9 (MBm); Menhammarsviken: 1 ad hanne 31.8 (UKi) och 1 ad hona 8.10 (SSg); 1 ad hona sträckande Mastområdet 13.10 (MOF)

Duvhök *Accipiter gentilis*

Hela 5 duvhökar sågs vid Svartsjövikens 24 september under inventeringen. De häckar i anslutning till det restaurerade området (MOF).

Ormvråk *Buteo buteo*

Antalet övervintrande ormvråkar varierar beroende på vädret. Endast tre ex 1999–2000 och hela 6–8 ex 2000–2001. 2 ex Ilända 11.1 (PEm); 1 ex Hammargården (PEm); 1 ex Edeby herrgård, Lovön 16–18.1 (AEn); 1 ex Skå kyrka, Svartsjölandet 5.1–24.2 (PEm); 2 ex Fladen 20.1 (MOF); 1–2 ex Lovö kyrka 20.1–10.2 (MOF); 1 ex Ilända 25.12 (PEm); 2 ex Mastområdet 5–31.12 (SSg) 1 ex Malmvik 24–31.12 (MOF). 15 ex sträckande Svartsjövikens 24.9 (MOF); 12 ex sträckande Ekebyhovsbacken 30.9 (MOF)

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Sex ex 2000 och fyra 2001 visar en stor skillnad mot ormvråken. 1 ex Kårsö gård 19.1 (PEm); 1 ex Lindöberget, Lovön 20.1 (MOF); 1 ex Menhammarsviken 20.1 (MOF); Svartsjövikens: 1 ex 20.1 (MOF) och 1 ex 23.12 (PEm).

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Årliga observationer görs av kungsörn på Ekerö. År 2000 gjordes även det första häckningsfyndet i Uppland så arten verkar öka. 1 ad sträckande Svartsjövikens 10.5 (SSg), 1 ad Svartsjövikens 29.8 (SSg); 2 ex sträckande Mastområdet 24.11 (SSg); 1 juv Älby 8.12 (UKi).

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

2001 gjorde Sveriges Ornitologiska Förening en riksinventering av fiskgjusen. MOF gjorde bara en sammanställning av tidigare kända bon. En del av dessa undersöktes 2001, men någon heltäckande inventering gjordes inte. Ca 10 par räknades in på Ekerö.

Tornfalk *Falco tinnuculus*

Fyra fynd förra vintern, men endast ett 2001: 1 ex Menhammarsviken 20 januari (MOF). Tre häckningar på två lokaler. 1 ad hanne Mastområdet 17.5 (SSg). 2 pull Svartsjövikens 22.7 (MBm); 2 holkar 4+5 ungar Menhammarsviken (UKi). 1 ad hanne Mastområdet 26–28.9 (MNm m.fl.); 1 ad hanne Menhammarsviken 13.11 (SSg).

Stenfalk *Falco columbarius*

Några fynd görs varje år under sträcktiden. 1 ex Älby hage 21.4 (UKi); 1 ex sträckande Prästvik, Lovön 29.10 (SSg); 1 hanne sträckande Svartsjövikens 16.9 (MOF)

Lärkfalk *Falco subbuteo*

En häckning konstaterades vid Kaggeholm där ett par matade ungar (UKi). 1 ex Menhammarsviken 16.6 (GMr); 1 ex Färentuna 27.6 (PEm); 1 ex Svartsjövikens 5.5 och 16.6 (MOF). 1 ad Prästvik, Lovön 1.8 (SSg); 1 ad

Mastområdet 13.8 (SSg); 1 ex Svartsjövikens 1.9 (MBm); 2 ex Malmvik 8.9 (MBm);

Rapphöna *Perdix perdix*

Fem ex sågs vid Lovö kyrka 13 augusti (RHg).

Vaktel *Coturnix coturnix*

Vakteln spelar numera årligen på Ekerö. 2 ex spelade väster om Svartsjövikens 1.6–18.6 (UAn m.fl.); 1 ex spelade öster om Svartsjövikens 10.7, 19.8 (JBk)

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Endast ströobservationer under häckningstid i år. 1 ex Menhammarsvikens 1.4 (UKi); 1 ex Helgö kanal 1.4 (UKi); 1 ad Svartsjövikens 28.4 (MOF); 1 ex Svartsjövikens 14.5 (RHg). Svartsjövikens: 1 ex 2–19.8 (SSg m.fl.) och 4 ex 25.8 (MOF).

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

Även i år hördes en småfläckig sumphöna på Ekerö. En spelande vid Mastområdet 15 maj (RHg)

Kornknarr *Crex crex*

En spelande vid Menhammarsvikens 15 juni (MOF).

Rörhöna *Gallinua chloropus*

Två observationer, en ungfågel kom till det nyrestaurerade området vid Svartsjövikens 8 september (MOF). En fågel höll revir vid lertakten i Ölsta 21 juni (UAn).

Sothöna *Fulica atra*

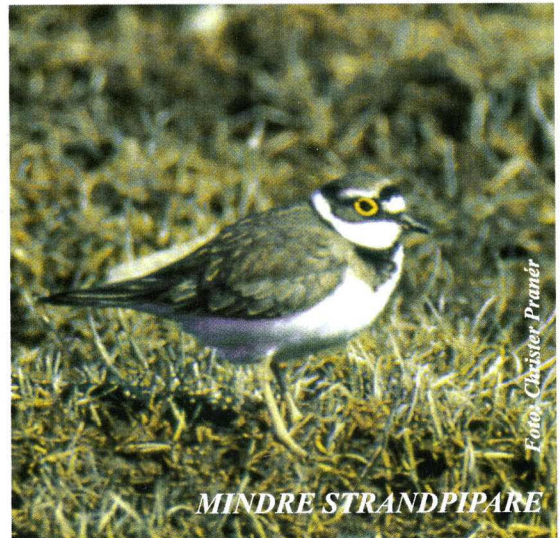
Stora ansamlingar på grund av den föda som rördes upp under restaureringen. Max 140 ex 16 september (MOF) 150 ex Menhammarsvikens 7.1 (UKi); Drottningholmsbron: 3 ex 1.12 (SSg) och 2 ad 26.12 (USn).

Trana *Grus grus*

Inga fynd som indikerar häckning i år heller. Trana har tidigare häckat bl.a. vid Menhammarsvikens. 1 par Svartsjövikens 5.5 (MBm); 1 par Älby 15.5 (UKi). 11 ex Svartsjövikens 24.9 (MOF); 4 ex sträckande Ekebyhovsbacken 30.9 (MOF).

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

En del fynd under häckningstid, men inga konstaterade häckningar. Svartsjövikens: 1–2 ex spel 14–15.5 (SSg), 3 ex 19.5 (MNM), 3 ex 25.5 (GRd), 1 par 26.5 (MOF); 1 ex spel Adelsö 19.5 (GRd). 1 ex Menhammarsvikens 29.7 (UKi); 1 juv Svartsjövikens 8.9 (MOF)

Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

Många småvadare hittade ner till de frilagda stränderna vid Svartsjövikens under september. 11 rastande fåglar 1 september och 2 rastande fåglar 16 september (MOF). 1 juv sågs även vid Menhammarsvikens 8 augusti (SSg).

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Häcker ibland på små öar i de stora fjärdarna, men troligen inte årligen. Vid Gällstaö observeras arten ca 2–4 ggr per år: 1 ex 28.4, 18.5, 2.6 (JSI); 1 ex Älby Hage 28.4 (UKi); 1 ex Drottningholms slott 15.5 (RHg); 4 ex Adelsö 19.5 (GRd); 1 ex Drottningholms slott 19.6 (PEm); Menhammarsvikens: 1 ex 22.7 (MBm) och 1 ex 20.8 (MBm)

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

En ock på 130–150 ex rastade på Storängen, Svartsjövikens 3–10 maj (UAn m.fl.) Det händer ofta vid väderbakslag att vadarna stannar upp en tid. 10 ex Menhammarsvikens 20.8 (MBm); Svartsjövikens: 15 ex 25.8 (MOF), 12 juv 12.9

(UAn), 22 ex sträckande 16.9 (MOF); 28 ex Mastområdet 21.10 (SSg).

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Enstaka kustpipare rastar troligen årligen på Ekerö. Menhammarsviken: 2 ex 22.7 (MBm) och 1 ex 20.8 (MBm); 1 ad Svartsjövikens 12.9 (UAn)

Tofsvipa *Vanellus vanellus*

Mer än 50 fåglar sågs vid två tillfällen under året. 250 ex vid Menhammarsviken 22 juli (MBm) och 50–100 ex vid Mastområdet under hösten (SSg).

Småsnäppa *Calidris minuta*

Fynd under våren i inlandet görs inte årligen i Stockholms rapportområde. En rastande sågs i Bredlöt 26 maj (PEm). Under hösten gjordes fler fynd. Svartsjövikens: 2 juv 1.9 (MOF) och 4 ex 2–4.9 (MOF).

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Väderbaksdrag under maj gjorde att många mosnäppor sågs kring Bredlöt. Svartsjövikens: 11 ex 14.5 (SSg), 5 ex Bredlöt 18.5 (PEm), 3 ex norra delen 19.5 (MNm), 7 ad 22.5 (SSg), 11 ex Bredlöt 23.5 (PEm), 16 ex Bredlöt 26.5 (PEm), 12 ex Bredlöt 27.5 (PEm), 7 ex Bredlöt 28.5 (MBm), 2 ad Bredlöt 29.5 (SSg); 5 ex Adelsö 19.5 (GRd). Under hösten 1 ex Svartsjövikens 25.8 (MOF).

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

Småvadare sträcker årligen över Ekerö. Men det är bara när en bra rastplats erbjuds som de landar. Två fåglar rastade i Svartsjövikens 4 september (MOF) och två ungfåglar sågs tillsammans med kärnsnäppor i viken 8 september (MOF).

Kärnsnäppa *Calidris alpina*

Golfbanan vid Menhammarsviken utvidgades under året. De nysådda fälten lockade en hel del vadare under slutet av sommaren. En kärnsnäppa rastade där 22 juli (MBm). I Svartsjövikens sågs 1 juv 1.9, 4 ex 2.9, 6 ex 4.9, 5 juv 8.9 och 1 ex 16.9 (MOF).

Foto: Tero Niemi

MOSNÄPPA

Myrsnäppa *Limicola falcinellus*

Myrsnäppa blev en ny art på Ekerö under 2001. Två fynd gjordes, en ad Bredlöt 29 maj (SSg). Under hösten sågs en fågel vid Svartsjövikens 6 oktober (PEm). Det är det senaste fyndet i Stockholms rapportområde och kanske det senaste i hela Svealand.

Brushane *Philomachus pugnax*

Flest brushanar rastade vid Svartsjövikens. Max 15 ex under våren 14 maj (SSg) och max 16 ex 2 september (MOF). 3 ex Menhammarsviken 20.8 (MBm); 2 hannar Mastområdet 14.9 (SSg).

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*

Något färre spelade vid Svartsjövikens i år, 12 spelade 7 april (MNm). Under hösten rastade många på strandängarna, max 45 ex 16 september (MOF). Sista enkelbeckasinerna sågs 3 november, 5 ex (MBm).

Småspov *Numenius phaeopus*

Två rastande fåglar under våren, 1 ex vid Svartsjövikens 4 maj (UKi) och 1 ex Svartsjövikens 10 maj (MBm).

Storspov *Numenius arquata*

En storspov sågs på ängarna norr om Lovö kyrka 15 juni (MBm). Där häckade storspov tidigare och fyndet visar att lokalen fortfarande har en viss dragningskraft. 32 ex Säby gård 23.4 (PEm); 1 ex Tillflykten, Lovön 27.5 (IMI). Menhammarsviken: 1 ex 30.6 (K-GSd), 2 ex 29.7 (UKi), 2 juv 20.8 (MBm); 2 ex Svartsjövikens 25.8 (MOF).

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

Två fynd förra året och fyra i år. 1 ex Svartsjövikens 5.5 (MBm); 1 ex Bredlöt 15.5 (MBm); 1 ex Svartsjövikens 22.5 (SSg); 1 ex Menhammarsvikens 20.8 (MBm).

Rödbena *Tringa totanus*

Ett fynd årligen hittills. En juv rastade vid Menhammarsviken 20 augusti (SSg).

Gluttsnäppa *Tringa nebularia*

Liknande fyndbild som förra året. Svartsjövikens: vår, 1–9 ex 3.5–28.5, höst, 1–4 ex 19.8–16.9 (MOF). 3 rastade på Golfbanan Menhammarsviken 22 juli (MBm).

Skogssnäppa *Tringa ochropus*

Ett fynd under häckningstid, en skogssnäppa vid Torlundadammen 5 juni (UKi). 1–3 ex Svartsjövikens 7–21.4, 10.5 (MOF); Helgö kanal: 2 ex 8.4 och 4 ex 22.4 (UKi); 1 ex Svartsjövikens 25.8 (MOF).

Grönben *Tringa glareola*

Ett vinterfynd av grönben gjordes vid Mastområdet 19 november – 7 december, vilket är mycket ovanligt (SSg m.fl.). Fågeln höll till i ett dike söder om allén mot kyrkan och verkade pigg och oskadad. Svartsjövikens: 50 ex 5.5 (MBm), 40 ex 10.5 (SSg), 40 ex 14.5 (MOF), 40 ex 22.5 (SSg), 60 ex 25.5 (GRd). 15 ex Golfbanan, Menhammarsviken 22.7 (MBm); 2 ad Mastområdet 6.8 (SSg); 3 ad Menhammarsviken 8.8 (SSg); 8 ex Svartsjövikens 25.8 (MOF); 1 juv Svartsjövikens 8.9 (MOF).

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*

Ekerös första simsnäppa rastade söder om bron vid Svartsjövikens 25–26 maj (GRd, UKi)

Labb *Stercorarius parasiticus*

En labb sågs sträcka från färjan mellan Adelsö och Sjöängen 1 oktober (UAN). Det är första säkert bestämda fyndet av labb i kommunen.

Skrattmå *Larus ridibundus*

150 ex rastade vid Bredlöt 28 maj (MBm). En del påbörjade bobygge. 40 par misslyckades med häckningen på Fiskarholmen, Fiskarfjärden under juni. Predation av kråka var troligen huvudorsaken (JSI).

Vittrut *Larus hyperboreus*

Ekerös första vittut, en gammal fågel, flög åt väster över Menhammarsviken 8 oktober (SSg).

Skräntärna *Sterna caspia*

Sågs endast under vår och försommar. Annars brukar de ses fiska under sensommaren, men inte i år 1 ex Svartsjö kanal 10.4 (UAN och AAn); 1 ex Fiskarfjärden 20.6 (MBm).

Fisktärna *Sterna hirundo*

30 par misslyckades med häckningen på Fiskarholmen, Fiskarfjärden under juni (JSI).

Silvertärna *Sterna paradisaea*

Ses någon gång i inlandet under vårsträcket. En fågel flög i Svartsjövikens 10 maj (SSg).

Skogsduva *Columba oenas*

Hela 100 ex rastade vid Svartsjövikens 25 augusti (MOF).

Ringduva *Columba palumbus*

Några vinterfynd görs de flesta milda vint-rar. I innerstan sker övervintring de allt mer regelbundet. 3 ex Alby udde 3–5.1 (PEm); 2–3 ex Älby 14–20.1 (UKi). 500 ex Mastområdet 31.8 (SSg); sammanlagt 1320 ex sträckande Ekebyhovsbacken 30.9 (MOF).

Turturduva *Streptopelia turtur*

En juvenil fågel kring Wallenbergsmomen-tet lockade fågelskådare från Stockholm under två dagar i september. Fågeln upptäcktes av John Sångberg 26 september.

Gök *Cuculus canorus*

Fler observationer av ropande gökar än förra året då endast två hördes. 2 ex Älby 11.5 (UKi); 1 ropande Väsby hage 27.5 (UKi); 1 ropande Bredlöt 28.5 (MBm); 1 ropande, Svartsjövikens 19.5 (MNm); 1 ropande Svart-sjövikens 27.5 (JSI), 1 par vid Svartsjövikens 1.6 (UKi, JSI); 1 ropande Igelvikens 10.6 (JSI); 1 ropande Menhammarsvikens 16.6 (GMr)

Hornuggla *Asio otus*

Tre fynd från olika håll av kommunen. En ropande Lovön under mars (Christer Flies-berg), ett ex Svartsjövikens 1 maj (MOF) och en jagande på Adelsö 21 juni (UAn)

Tornseglare *Apus apus*

Hundratals sträckte förbi Österby 11 augusti (MBm, UAn).

Härfågel *Upopa epops*

En härfågel gick i en hästhage vid Lunda under en eftermiddag i april (genom SSg). Troligen det andra fyndet på Ekerö.

Göktyta *Jynx torquilla*

Lika många ropande som förra året. 1 ropande Svartsjövikens 5.5 (MBm): 1 ropande Älby 13.5 (UKi): 1 ropande Lunda ängar, Lovön 17.5 (SSg); 1 ropande Thorslunda, Igelvikens 20.6 (GCd)

Mindre hackspett *Dendrocopus minor*

Det verkar som mindre hackspett häckar på några ställen på Ekerö. 1 ex Närlunda 8.1 (Christian Bronge), 1 ex Ekebyhovsbacken 21.1 (BDk); 1 hane spelar vid Vattenverket, Lovön 10.2 (MBm); Älby: 1 ex 1.4, 16.4, 13.8 och 4.11 (UKi); 3 ex Tappström 25.6 (BDk); 1 par Mastområdet 25.12 (SSg).

Trädlärka *Lullula arborea*

Lika många fynd som förra året. 1 ex sjunger vid Sandudden 11.4 (UKi); 1 ex Svartsjövikens 6.5 (MBm); 1 ex sjunger vid Snorran, Munsö 14.5 (RHg); 2 ex Nora träsk 4.7 och Torslunda 6.7 (PEm). Höst: 1 ex Ekebyhovsbacken 1.9 (MBm).

Sånglärka *Aluda arvensis*

120 ex rastade vid Svartsjövikens 29 september (MOF)

Backsvala *Riparia riparia*

Inga rapporterade bohål i år. Endast 10 ex vid Svartsjövikens 5 maj (MOF).

Ängspioplärka *Anthus pratensis*

2 ex i Mastområdet 15 november (SSg). Inga uppgifter om häckningar.

Rödstrupig pioplärka *Anthus cervinus*

Färre fynd i år, endast 2 juvenila rastande i Svartsjövikens 16 september (PEm). Förra årets sågs sex ex.

Citronärkla *Motacilla citreola*

En 2K hane upptäcktes av Karl-Erik Fritzén under eftermiddagen 15 juni. Fågeln visade sig sedan samhäcka med en gulärkla och fick åtminstone ut två flygga ungar. Citronärklan satte Menhammarsvikens på den svenska fågel-kartan under 2001. Tidigare finns det drygt fem fynd av samhäckningar i Sverige. Den har samhäckat i Kungsör två gånger under 80-talet och även vid Västerfärnebo i Västmanland har samhäckning skett. Citronärklan ökar utbredningen västerut och häckar i Finland med några par. I Stockholm är det åttonde fyndet. (Se även notis på sid 20.)

Gulärta *Motacilla flava*

Fem par häckade i år runt Menhammarsviken (GDk). 1 par Bredlöt 15–28 maj (MOF).

Sädesärta *Motacilla alba*

Ett större antal sågs vid Ekebyhovsbacken 7 april då 40 ex rastade (BDk). 300 ex rastade vid hästgarna längs Menhammarsviken 20 augusti (MBm).

Sidensvans *Bombycilla garrulus*

Sex flockar på över tio ex. sågs i år. 20 ex Jungfrusundsåsen 7.1 (BDk); 50 ex Tappström 24.1 (UAN); 40 ex Menhammarsviken 4.2 (LBBE); 65 ex Tappström 25.10 (UAN); 20 ex Gällstaö 9.12 och 15 ex 27-29.12 (JSI).

Gärdsmyg *Troglodytes troglodytes*

Åtta gärdsmygar noterades under den milda december 2000 in i 2001. Endast ett fynd i december. 1 ad Tomten 5.1 (BDk); 1 ex Jungfrusundsåsen 13.1 (BDk); 3 ex Svartsjövikens 20.1 (MOF); 2 ex Eldgarnsö 20.1 (MOF); 1 ex Älby 4.2 (UKi); 1 ex Svartsjövikens 8.12 (JWn).

Rödhake *Erithacus rubecula*

Totalt fem vinterfynd 2000–2001. 1 ex Eldgarnsö 20.1 (MOF); 1 ex Svartsjövikens 20.1 (MOF); 1 ex Älby 17.2 (UKi); 1 ex Sjöängen, Munsö 27.2 (UAN); 1 ex Kärsön 3.3 (PJn)

Blåhake *Luscinia svecica*

Ett tidigt vår fynd vid Lovö kyrka där en hanne sågs 5 maj (SSg, RHg). Fler höstfynd än förra året. Mastområdet: 1 ad hanne 23.8 (SSg), 4–5 ex 31.8–2.9 (SSg), 1–3 ex 11–16.9 (SSg), 1–2 ex 27.9–3.10 (SSg); Svartsjövikens: 1 ex östra delen 1.9 (MBm), 1 ex östra delen 12.9 (UAN), 1 ex norra delen 16.9 (MOF)

Buskskvätta *Saxicola rubetra*

Hela 15 ex rastade runt Svartsjövikens 25 augusti (MOF).

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe*

Totalt 30 rastande runt Svartsjövikens 16 september (MOF).

Dubbeltrast *Turdus viscivorus*

26 ex sträckte förbi Ekebyhovsbacken 30 september (MOF). 1 ex Säby Hill 21.1 (PEm); 1 ex Eldgarnssundet 10.2 (MBm), 10 ex Eldgarnsö 21.1 (UKi)

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

Inget fynd från Svartsjövikens där åtminstone 5 ex sjöng förra året. Menhammarsviken: 1 ex sjöng längst i sydost 15.6 (MBm) och 1 ex vid träningsbanan 15.6–11.7 (MOF).

Härmsångare *Hippolais icterina*

Två sjungande fåglar, en vid Helgöbron 25 maj (UKi) och en vid Stavsund 2 juni (UKi).

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*

Första sjungande på Ekerö på många år vid Eldgarnssundet 21 juni (UAN).

Foto: Tero Niemi

KÄRRSÅNGARE

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*

En ringmärkt fågel sjöng alldeles norr om bron i Svartsjövikens. Lite senare sjöng det en fågel vid bron som eventuellt inte var ringmärkt. Det kan alltså ha varit fråga om två trastsångare 19–29 maj (MOF).

Svarthätta *Sylvia atricapilla*

Två hanar vid Eldgarnsö 11 mars (LSg). Kanske första vinterfyndet på Ekerö.

Lövsångare *Phylloscopus trochilus*

Många rastande fåglar i Svartsjövikens under förhösten. Kanske kan det vara ett lämpligt ställe att ringmärka på. 100 ex 25 augusti, 39 ex 1 september och 45 ex 8 september (MOF).

Skägges *Panurus biarmicus*

Ett vinterfynd då skägges observerades i Menhammarsvikens 3 januari (GRd). 10 ex Svartsjövikens 21.4–5.5 (MOF), 2 ex Menhammarsvikens 20.6, 28.5 (Klas Karp, MBm). Max 45 ex Svartsjövikens 6.10 (MOF); 14 ex Helgöbron 24.10 (UKi)

Törnskata *Lanius collurio*

Tio ex rastande vid Svartsjövikens 25 augusti (MOF)

Varfågel *Lanius exubitor*

Minst fem varfåglar övervintrade på Ekerö. Till december var de tillbaks på de vanliga platserna. 1 ex Säby gård 10–14.1 (PEm); 1 ex Kärsödragsvikens 20.1 (MOF); 1 ex Norrsundet 21.1 (UKi); 1 ex Menhammarsvikens 27.1 (LBBe), 1 ad Menhammarsvikens 30.1 (BRn); 2 ex Svartsjövikens 30.3 (MOF); 1 ex Lovö kyrka 7.4 (MBm); 1 ex Norrby, Lovön 7.4 (RHg); 1 ex Svartsjövikens 26.9 (SSg); Svartsjövikens: 2 ex 3.11 (MBm) 1 ex 10.11 (UKi); 1 ex Ekebyhovsbackens 30.9 (MNm); 1 ex Menhammarsvikens 8.12 (JWn)

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

En observation under häktid, 1 ex i Stavsund 1 juli (UKi). Dessutom Älby: 2 ex 22.8, 1 ex 16.9, 16.12 och 23.12 (UKi).

Råka *Corvus frugilegus*

Sju fynd 2001: 1 ex Menhammarsvikens 9.4 (UKi); 1 ex Svartsjövikens 10.4 (MOF); 1 ex sträckande Lambarudd 9.5 (MOF); 1 subad Svartsjövikens 12.5 (MOF); 7 ex Mastområdet 7.10 13:15 (SSg); 2 ad Lovö kyrka 13.10 12:50 (MOF); 1 ad Svartsjövikens 14.10 (BDk).

Stare *Sturnus vulgaris*

Större ansamlingar sågs vid två tillfällen, 300 ex i Svartsjövikens 5 augusti (MOF) och lika många vid Mastområdet under hösten (SSg). Vinterfynd: Älby: 14 ex 14.1 och 5 ex 20.1 (UKi); 15 ex Lovö kyrka 20.1 (MOF).

Bofink *Fringilla coelebs*

30 september räknades 1 760 sträckande bo/bergfink vid Ekebyhovsbackens. Vinter: 2 hanar Ekebyhovs slott 5.1 (BDk); 2 ex Älby 14.1 (UKi); 2 ex Törnby 20.1 (JBk), 1 ex Gällstaö 22.12 (JSI).

Bergfink *Fringilla montifringilla*

Cirka 250 ex rastade vid Mastområdet 15 oktober (SSg). Flera vinterfynd i år, förra året sågs bergfink inte under hela vintern. Vinter: 7 ex Gällstaö 1.1 (JSI); 20 ex 5.1, 6 ex, 21.1, 1 ex 3.2 Ekebyhovsparkens (BDk); 6 ex Älby 19.1 (UKi); 1 hona Sångs Säby 13.1 (PEm); 1 hane Ekebyhovs slott 2.3 (BDk); 2 ex Älby 20.1 (UKi) 1 ex Gällstaö 22.12 (JSI).

Steglits *Carduelis carduelis*

Många vinterfynd i år. Steglitsen häckar nog på fler lämpliga lokaler på Ekerö. 15 ex Mastområdet 14.9 (SSg); 15 ex Ekebyhovsbackens 28.10 (MBm); 30 ex Svartsjövikens 24.9 (MOF); Häckningstid: 1 ex sjungande Svartsjövikens 30.3 (MOF); 1 ex Mastområdet 17.5 (SSg); 2 par Menhammarsvikens 28.5 (MBm); Vinter: 4 ex Sångs Säby jan–feb (PEm); 2 ex Menhammarsvikens 3.1 (GRd); 10 ex Ekebyhovsbackens 13.1 (BDk); 20 ex på matning Älby 3.2 (UKi); 4 ex matning Närlunda 3.2 (LBBe); 2 ex Eriksten Skärvik 18.2 (AEn); 6 ex Mastområdet 23.12 (SSg).

Hämpling *Carduelis cannabina*

Steglits och hämpling verkar ha en liknande fyndbild på Ekerö. Svartsjövikens: 40 ex 25.8 (MOF) och 30 ex Svartsjövikens 29.9 (MOF); 25 ex Mastområdet 3.10 (SSg). Häckningstid: 1 par Menhammarsviken 22.4 (BDk); 2 ex Mastområdet 17.5 (SSg); 1 par Svartsjövikens 26.5 (MOF).

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

Fler fynd i år, men det kan bero på ökande skådaraktivitet. 4 ex Svartsjövikens 24.9 (MOF); 1 ex Mastområdet 27.9 (SSg); 1 ex sträckande Ekebyhovsbacken 28.10 (MBm); 4 ex Mastområdet 19.11 (SSg); 1 ex Mastområdet 25.11 (SSg).

Gråsiska *Carduelis flammea*

Hela fem flockar över 50 ex varav en med mer än 300 fåglar. 60 ex Ekebyhovsbacken 13.1 (BDk); 50 ex Svartsjövikens 17.3 (MOF); ca 300 ex Svartsjö kanal 11.3 (UKi); 60 ex Mastområdet 31.10 (SSg); 61 ex Bredlöt 3.11 (MBm).

Brunsiska *Carduelis flammea cabaret*

Sex fynd av denna sydliga ras av gråsiska. 4 ex Nora bruk 8.2 (UAn); 4 ex Svartsjövikens 17.3 (MOF); 1 ex Mastområdet 27.9 (SSg); 1 ex Ekebyhovsbacken 30.9 (MNm); 1 ex Mastområdet 3.10 (SSg); 1 ex Bredlöt 3.11 (MBm).

Snösiska *Carduelis hornemanni*

Två fynd i år. En ad hanne Nora bruk 8 februari (UAn) och en fågel vid Mastområdet 4–7 november (SSg m.fl.).

Mindre korsnäbb *Loxia curvirostra*

Fem ex vid södra delen av Svartsjövikens 14 oktober (MOF).

Obestämda korsnäbbar *Loxia sp.*

Det var lite rörelse av korsnäbbar under hösten. Några flockar kom även förbi Ekerö. 4 ex sträckande Svartsjövikens 20.10 (MOF); 10 ex sträckande Ekebyhovsbacken 30.9 (MOF) 6–10 ex flera obsar Älby okt–nov (UKi).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

Rosenfinken har gått tillbaks på senare år i hela stockholmstrakten. 1 sjungande Menhammarsviken 15.6 (UKi); 1 ad hanne Ekebyhovs slott 24.6 (BDk); 1 ex Sänga Säby 1.8 (PEm).

Tallbit *Pinicola enucleator*

Tre fynd: 7 ex Vargskog 9.1 (PEm); 10–12 ex Jungfrusundsåsen 13–14.1 (BDk); 3 ex sträckande Lullehovsbron 10.2 (MBm)

Stenknäck *Coccothraustes coccothraustes*

Stenknäcken är en av karaktärsarterna på Ekerö. Ca 30 ex på matplats i Älby under vintern (UKi); 1–4 ex Gällstaö jan–feb, och dec (JSI); 1 ad Ekebyhovs slott 21.1 (BDk); 1 ex Österby 24.1 (UAn); 2 ad Tappström 3.2–2.3 (BDk); 3 ex södra delen, Svartsjövikens 30.3 (MOF); 1 par Jungfrusundsåsen 31.3 (BDk); 2 ad par Ekebyhovsbacken 1.4 (BDk); 1 ex södra delen, Svartsjövikens 7.4 (MNm); 2 ex Ekebyhovsbacken 7.4 (MBm); 6 ad Drottningholms slott 22.4 (BDk); en familj med 4 ungar Älby 2.7 (UKi); 5 ex Svartsjövikens 6.10 (MOF); 1 ex Närlunda 22.12 (LBBe).

Snösparv *Plectrophenax nivalis*

Endast en observation då en flock på 24 ex sågs vid Mastområdet 3 november (SSg).

Obsertvatörer

Ulf Aronsson: UAn, Jan Björk: JBk, Martin Bergström: MBm, Laine Boresjö Bronge: LBBe, Bertil Dolk: BDk, Gunnar Dolk: GDk, Glenn Cornland: GCd, Astrid Edin: AEn, Patrik Engström: PEm, Anders Eriksson: AnEn, Ragnar Hellspång: RHg, Peter Jonsson: PJn, Rickard Jonsson: RJn, Robert Kavhed: RKd, Urpo Könnömäki: UKi, Johan Leppänen: JLn, Ingegerd Marshall: IMI, Greg McIvor: GMr, Mälaröarnas Ornitologiska Förening: MOF, Micke Nederman: MNm, Gösta Reiland: GRd, Bo Rosén: BRn, Svenne Schultzberg: SSg, Karl-Gustav Sjölund: K-GSd, Jan Sondell: JSI, Lasse Sunnerstig: LSg, Ulf Svahn: USn, Jan Wernerman: JWn.